GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 63. Lunĭ Marţĭ, 18 (30) Martie. 1886.

Braşovŭ 17 Martie 1886.

Ni se telegrafiază, că ambasadorulŭ românŭ dela Viena, d-lŭ Mavrogheni, a fostŭ însărcinatŭ de cătră guvernulŭ românŭ de-a iniţia negociările pentru încheiarea convenţiunei comerciale între Austro-Ungaria şi România. Se vede de aicĭ, că locŭ pentru negociărĭ n'au fostŭ aleşĭ Bucurescĭi, ci Viena. După ce este sciutŭ, că cei din Viena se învoiseră ca tractările sĕ se facă în Bucurescĭ, trebue sĕ admitemŭ, că numai opoziţiunei ce-o vorŭ fi făcut'o Ungurii este a i se mulţămĭ, că nu se facŭ şi negociările vamale cum s'au făcutŭ negociările de pace sêrbo-bulgare în Bucurescĭ.

Ar fi de doritŭ, ca acésta sĕ nu fiă unŭ presemnŭ rĕu pentru viitórele tractărĭ, căcĭ pacea armelorŭ — s'a încheiatŭ cum s'a încheiatŭ, în Bucurescĭ, dér nu scimŭ cum se va încheia pacea economică în Viena, mai alesŭ, că încordarea între Austro-Ungaria şi România din causa convenţiunei este mare.

Corespondentulŭ vienesŭ alŭ ḑiarului de Colonia, „Kölnische Zeitung,“ caracteriséză acéstă încordare cu următórele cuvinte:

„Abia s'a încheiatŭ pacea în sudŭ-ostŭ, şi deja se ivesce începerea unui nou rĕsboiŭ, care de şi nu va cere prafŭ şi sânge, totuşĭ va fi purtatŭ cu cea mai mare înverşunare şi mâhnire şi numai cu anevoiă va puté fi dusŭ la unŭ bunŭ sfĕrşitŭ. Acesta este *resbelulŭ vamalŭ*, care este în ajunŭ de a isbucni între Austro-Ungaria şi România. In tocmai ca şi când ar fi în perspectivă unŭ resbelŭ adevĕratŭ, astfelŭ se găsescŭ pe d'o parte în ḑiarele austro-ungare, ér pe d'alta în cele române totŭ felulŭ de plângerĭ, acusărĭ şi ameninţărĭ reciproce.

„România se teme că, sub influenţa convenţiunilorŭ comerciale *liberă-schimbiste*, carĭ mai ânteiu la 1876 s'au încheiatŭ cu Austro-Ungaria şi apoi cu celelalte state, şi în urma cărora importulŭ strĕinŭ a crescutŭ fórte multŭ, ea va trebui sĕ sĕrăcéscă cu desĕvêrşire; căcĭ în adevĕrŭ ea trebue sĕ fiă fórte îngrijată vĕḑêndŭ că *acelŭ importŭ întrece în fiecare anŭ esportulŭ ei cu câte 30—70 milióne lei.* Afară de acésta România doresce sĕ aibă şi ea *industria ei proprie*, ca cu modulŭ acesta sĕ 'şi creeze o mai mare *neatêrnare economică.* De aceea guvernulŭ şi representaţiunea naţională au hotărîtŭ sĕ denunţe la espirarea lorŭ tóte convenţiunile comerciale în fiinţă“.

Ce-i dreptŭ în ḑilele din urmă se pare că s'a mai amelioratŭ situaţiunea. Precum este cunoscutŭ cetitorilorŭ noştri, guvernulŭ austriacŭ a deschisŭ în modŭ prevenitorŭ graniţele sale importului de vite din România şi acéstă mĕsură a pututŭ produce numai bună impresiune în România.

Acum vine însuşĭ ministrulŭ de esterne Pherekide şi declară în cameră, că şi guvernulŭ ungurescŭ voesce sĕ păşéscă pe urma celui austriacŭ. D-sa ḑise, că guvernulŭ din Pesta i-a făcutŭ cunoscutŭ, că va lua aceeaşĭ mĕsură în privinţa vitelorŭ române ca şi Austria şi că graniţele pentru porcĭ, oi şi capre s'au şi deschisŭ.

Aicĭ d-lŭ Kogălniceanu a accentuatŭ, că România nu se mai póte mulţămĭ cu „mĕsurĭ pe jumĕtate.“ „Décă avemŭ dreptate, sĕ ni se deschidă graniţele — adause D-sa, căcĭ pe noi nu ne încâlḑescŭ făgăduielile, ce ni se totŭ dau.“

D-lŭ Kogălniceanu arată cu citate din articulĭ publicaţĭ în ḑiarele vienese, că *nedreptate* i s'a făcutŭ României în aplicarea convenţiei din partea monarchiei nóstre. O opiniune cu totulŭ divergentă de a celorŭ din Viena domnesce în privinţa acésta în sînulŭ deputaţilorŭ maghiarĭ din Pesta.

Sâmbăta trecută a adresatŭ deputatulŭ Neményi, cunoscutŭ la Românii din cerculŭ sĕu electoralŭ (Cehulŭ Sĕlagiului) sub numele de „Nimenea,“ o interpelaţiă cătră ministrulŭ de comerciu în afacerea tractatului de comerciu cu România. Acestŭ deputatŭ, alesŭ la porunca d-lui Tisza cu ajutorulŭ baioneteiorŭ, ar vré sĕ mérgă tóte pe poruncă, chiar şi pactulŭ vamalŭ cu România. De aceea desvóltă nisce vederĭ şi dorinţe, carĭ nicĭdecum nu potŭ servi spre bine relaţiunilorŭ nóstre comerciale cu statulŭ românŭ vecinŭ.

Deputatulŭ Neményi, care a făcutŭ interpelaţia sa la însărcinarea conferinţei deputaţilorŭ maghiarĭ ardelenĭ, găsesce că tóte pĕcatele în contra convenţiei s'au comisŭ numai din partea României; numai autorităţile vamale române au comisŭ vecsaţiunĭ c'unŭ cuvêntŭ numai Românii s'au folositŭ de *avantagele* convenţiei. ér noi cei de dincóce numai de *desavantagele* ei. Neményi mai pretinde, că unŭ rĕsboiŭ vamalŭ eventualŭ nu va lovĭ interesele monarchiei nóstre aşa de multŭ ca ale României.

Nu credemŭ că e bine a purtá unŭ asemenea limbagiu, ca d-lŭ Neményi, în ajunulŭ tractărilorŭ, căcĭ étă ce scrie corespondentulŭ memoratŭ alŭ fóiei din Colonia:

„Pentru industria de esportŭ a Austro-Ungariei ar fi o aspră lovitură décă ar fi esclusă de pe pieţele române, căcĭ importulŭ austro-ungarŭ în România a participatŭ cu mai bine de jumĕtate decâtŭ cele-lalte importurĭ străine. La 1884 s'au importatŭ din Austro-Ungaria în România mărfurĭ în valóre de 45,3 milióne florinĭ, între carĭ materii brute în valóre de 11,5 mil. fl. şi mărfurĭ confecţionate in valóre de 33,8 mil. fl.; între acestea mărfurile de lână figuréză cu 4,3 mil. fl; pielăria, cu 3,7 mil. fl.; haine, cu 3,1 mil. fl.; zaharŭ, 2,6 mil. fl.; ferŭ şi mărfurĭ de ferŭ cu 2,6 mil. fl.: lemnăria, cu 1,8 mil. fl.; merceriă şi ceasornicăria cu 1,8 mil. fl.; mărfurĭ de bumbacŭ, cu 1,6 mil. fl. şi altele.“

„Acestŭ esportŭ însemnatŭ alŭ Austro-Ungariei va fi *prin o singură lovitură înlăturatŭ*, décă, după cum se póte admite cu siguranţă, între Austria şi România la 1 Iuniu séu póte ceva mai tărḑiu şi anume după unŭ timpŭ transitoriu de vre-o câteva sĕptĕmânĭ, va isbucnì rĕsboiulŭ vamalŭ anunţatŭ. *România cu înlesnire îlŭ va puté suporta* căcĭ pentru cerealele şi vitele ei va găsi, în direcţiunea maritimă, spre Anglia şi Italia, precum şi mijlocitŭ şi nemijlocitŭ ca şi până acum chiar şi pentru Germania, debuşeurĭ însemnate.“

„Austro-Ungaria însĕ printr'unŭ rĕsboiu vamalŭ *va suferi fórte multŭ şi mai cu sémă industria transilvană şi austriacă va fi lovită.* Dér precum cei din Pesta trecŭ cu vederea Transilvania, aşa şi cei din Viena lasă nebăgată în sémă industria austriacă, făcêndŭ ca sĕ ajungă lucrurile la acestŭ rĕsboiu vamalŭ, numai pentru ca nu cumva sĕ păgubéscă agricultura Galiţiei şi Ungariei, carĭ se opunŭ categoricŭ la liberulŭ importŭ alŭ cerealelorŭ şi vitelorŭ din România. *Fără garantarea acestui liberŭ importŭ alŭ cerealelorŭ şi vitelorŭ, România sub nicĭ o împrejurare nu va încheia pace* şi astfelŭ rĕsboiulŭ vamalŭ, care este în ajunŭ, după câtŭ se vede, va tărăgăi fórte multŭ. Când duoi se ceartă întotdéuna se găsesce unŭ alŭ treilea care se bucură. *Acestŭ alŭ treilea este Germania,* care acum cu puţină ostenélă ar puté sĕ cuceréscă preţiósele pieţe române, décă nu va lăsa ca Anglia sĕ-i apuce pe dinainte acestŭ rolŭ.“

Negociările cu România.

„Neue Freie Presse“ dela 27 Martie scrie cu privire la convenţia comercială cu România, că referentulŭ comercialŭ-politicŭ alŭ ministerului de esterne, br. Glanz, s'a întorsŭ din Pesta la Viena, după ce a conferitŭ cu ministrulŭ de comerţŭ contele Szechenyi şi cu referentulŭ ministerului de comerţŭ ungurescŭ în afacerea tractatului de comerţŭ românŭ. In cercurile parlamentare din Pesta se crede, că negociările asupra încheiării tractatului comercialŭ cu România vorŭ începe în curêndŭ în Viena. De altă parte aceluiaşŭ ḑiarŭ i se scrie din Bucurescĭ:

Deşi în cercurile guvernului e apreţiată deplinŭ valórea unui raportŭ comercialŭ cu Austria, e cu tóte astea o viuă agitaţiune în contra lui. Kogălniceanu sĕ fi declaratŭ, că va agita cu hotărîre în contra încheiării unei convenţiunĭ comerciale cu Austro-Ungaria şi că în acestŭ scopŭ va cutriera ţéra întrégă. In acelaşĭ sensŭ lucréză fostulŭ ministru alŭ instrucţiunei Aurelianu, care trece de autoritate economică şi de aceea, precum şi din causa elocinţei sale esercită o mare influinţă asupra multorŭ deputaţĭ. E posibilŭ, că încă îi va succede guvernului sĕ se opună acestei agitaţiunĭ; dér după dispoziţiunea ce domnesce aci atâta se póte ḑice înainte, că tractările nu vorŭ duce uşorŭ la o înţelegere, décă nu se va concede României esportulŭ vitelorŭ în Austro-Ungaria.

In timpulŭ din urmă, ḑice „N. fr. Presse“, s'au întêmplatŭ casurĭ, că la oficiele vamale române s'au opritŭ mărfurĭ austriace séu ungurescĭ, ca sĕ se supună analisei chemice în basa unei legĭ românescĭ, deşi în contra activării acesteia au făcutŭ oposiţiune şi alte puterĭ. Din pricina amintitelorŭ casurĭ, ambasadorulŭ austriacŭ din Bucurescĭ, br. Mayr, la însărcinarea primită s'a adresatŭ din nou guvernului românŭ şi a obţinutŭ atâta succesŭ că la 19 Martie c. tóte oficiele vamale române au fostŭ avisate printr'o circulară, ca nicĭ o marfă sĕ nu se mai oprescă din causa analisei chemice.

Ḑiarele din Bucurescĭ aducŭ rapórte despre şedinţa dela 13 Martie a camerei deputaţilorŭ în care s'a adusŭ în discuţiune şi convenţia comercială cu Austro-Ungaria:

D. Dincă Schileru rógă pe d. ministru alŭ afacerilorŭ strĕine sĕ intervină pe lângă guvernulŭ din Pesta sĕ ia aceleaşĭ mĕsurĭ ca şi guvernulŭ austriacŭ în ceea ce privesce importulŭ în Bucovina a rîmătorilorŭ, oilorŭ şi caprelorŭ.

D. M. Ferikide, ministru alŭ afacerilorŭ streine, rĕspunde că guvernulŭ şi-a datŭ tóte silinţele ca sĕ facă ca tóte graniţele sĕ fie deschise exportului vitelorŭ din România. D-sa adaugă că guvernulŭ din Pesta 'i a făcutŭ cunoscutŭ, că şi guvernulŭ ungarŭ va lua aceleaşĭ mĕsurĭ, ca acele luate de guvernulŭ austriacŭ in ceea ce privesce exportulŭ românŭ de vite în Ungaria. Ministrulŭ aduce la cunoştinţa Camerei o telegramă a consulului românŭ de la Pesta, care 'i face cunoscutŭ că guvernulŭ ungarŭ 'i-a notificatŭ într'unŭ modŭ oficialŭ, că mĕsura de permisie prealabilă pentru trecerea vitelorŭ române pe la graniţele ungurestĭ a fostŭ desfiinţată.

D. M Kogălniceanu se miră cum guvernulŭ austro-ungarŭ a recunoscutŭ tocmai acum dreptatea României şi ḑice că în ceea ce privesce vitele cornute nu s'au luatŭ de locŭ mĕsurĭ. D-sa declara că se asociéză la interpelarea d-lui Dincă Schileru. Rógă apoi pe ministrulŭ sĕ citéscă articolulŭ din „N. fr. Presse“, în care se vorbesce despre esportulŭ românŭ de vite cornute în Ungaria şi în care se arată, că în anulŭ 1884—85 numai unŭ singurŭ bou a trecutŭ din România în Ungaria. *„Propunŭ dér sĕ se fotografieze acestŭ bou şi fotografia lui sĕ se aducă în Adunare când se va discuta reînoirea convenţiunei nóstre comerciale cu imperiulŭ austro-ungarŭ.“*

Cu acésta s'a încheiatŭ incidentulŭ.

Kossuth şi femea româna.

(Scrisórea a doua.)

Kolegno al Baraccone, 10 Maiŭ 1877.

Stimate Domnule, Preţuitulŭ meu amicŭ!

Nu este o întrebare tocmai de şagă, că în care punctŭ adecă se află isvorulŭ acestui curentŭ valachisătorŭ. Precum la morburile singuraticilorŭ, totŭ aşa şi la cele ale societăţii, multe împrejurărĭ potŭ contribui la cres-

cerea rĕului, dér orĭ ce bólă îşĭ are causa sa genetică şi décă greşimŭ întru cunóscerea acestei cause, greşimŭ şi la sanarea rĕului; décă vomŭ tinde a contrabalanţa numai influenţa împregiurărilorŭ agravătóre, dér isvorulŭ de unde provine bóla, ilŭ lăsămŭ nebăgatŭ în sémă, — nu vomŭ putea ajunge la succesele dorite.

Eu vĕdŭ în valachisarea aceea desamintită o bólă organică. E bolnavă inima poporului. Nu circuleazĕ sânge maghiarŭ în canalele sale, séu cu alte cuvinte e în părăginire sentimentulŭ sĕu de rassă (nu înţelegŭ aci unŭ purismŭ descendentalŭ), şi de óre ce eu îmĭ esplicŭ lucrulŭ în ăstŭ modŭ, ţinŭ, că *numai aşa vomŭ putea scăpa de calamitate, décă vomŭ tinde la îmbunătăţirea stărei locuitorilorŭ valachisaţi, dér astfelŭ, ca acéstă îmbunătăţire sĕ stea în strînsă legătură cu recepţiunea maghiarimei desnaţionalisate, încâtŭ valachulŭ-maghiarŭ remaghiarisatŭ, sĕ se simţă în preferinţă mare ca maghiarŭ, în tóte, în viaţa casnică, familiară şi socială, — faţă cu vecinulŭ sĕu valachŭ.*

In scurtŭ, eu credŭ, că la orĭ ce s'ar întreprinde pentru susţinerea naţionalităţii maghiare pornite spre peire şi pentru revindecarea celorŭ perduţĭ, interesele materiale ale poporului sĕ servească dreptŭ pârghiă. Eu sunt dè părerea, că pe altă cale nu vomŭ putea isprăvi nimicŭ.

D-ta aĭ cetitŭ rĕspunsulŭ meu scrisŭ la provocarea redacţiunii albumului luĭ Hunyadi: aşa déră scĭ că la problema din cestiune ce pond deosebitŭ punŭ pe instrucţia poporală de caracterŭ maghiarŭ. Şi tocmai de aceea, ţinŭ neevitabilŭ a aduce acéstă în legătură cu interesele nóstre proprĭ, căcĭ décă asta nu se va face cu scóla maghiară, care divergeazĕ de viéţa familiară, — susţinerea naţionalităţii maghiare în grabnica sa decădinţă, séu chiar remaghiarisarea celorŭ valachisaţĭ, devine o absolută imposibilitate, căcĭ vatra părintească va paralisa cu desăvêrşire scóla.

Dér sĕ ne chiarificămŭ cu noţiunea *„sentimentŭ* (consciinţă) *de rassă“.* Eu ţi-am ḑisŭ d-tale în scrisórea trecută, că *„miile de mii“* ale unui poporŭ nu se potŭ desbrăca de naţionalitatea lorŭ, nicĭ prin negligere, nicĭ prin intrigĭ, nicĭ prin forţă şi nicĭ prin presiunea împrejurărilorŭ, — décă poporulŭ posede fiă şi numai instinctulŭ »sentimentului sĕu de rassă«.

Am subtrasŭ cuvintele *„miile de mii“* ale poporului, deórece desnaţionalisarea unui poporŭ stabilŭ: adecă scutitŭ de frecările causate prin migraţiune, e de a se judeca cu totului totŭ din alte consideraţiunĭ, — căcĭ este unŭ fenomenŭ fórte naturalŭ, ca singuraticiĭ sĕ se acomodeze recerinţelorŭ ivite din propriile lorŭ referinţe. Asta e o adoptare normală. Aceea defelŭ nu este.

D-ta mi-ai rĕspunsŭ, că aserţiunea mea atâtŭ de resolută arĕ fi o problemă grea pentru d-ta; şi 'nprotiva părerei mele, te provocĭ la esemplulŭ propriu alŭ d-tale; mai departe la formaţiunea din elemente micste chiar şi a naţiunilorŭ celorŭ mai puternice 'n punctulŭ sentimentului de rassă, — la curentulŭ de rĕspândire alŭ omenirei (aşa ḑicĭ d-ta) de cătră rĕsăritŭ spre apusŭ, — curentŭ, care esterminândŭ, formézĕ amestecărĭ noŭĕ, în ceea ce d-ta descoperĭ legea de migraţiune şi desvoltare a „luptei pentru esistinţă“, — ceea ce o vedemŭ în miniatură la planta, care nu 'şĭ lasă sĕmênţa imediatŭ la loculŭ plantei-tulpine, şi de sub care lege, atâtŭ în mare câtŭ şi 'n micŭ nicĭ omulŭ nu face escepţiune.

Am cetitŭ cu interesŭ aceste scrutărĭ. Imĭ place sĕ privescŭ, că coordinarea faptelorŭ la ce deducţiunĭ causale potŭ sĕ conducă pe unŭ scrutătorŭ analiticŭ de felulŭ stimatŭ d-tale. Dér eu credŭ, că afirmaţiunea mea numai de aceea ţi s'a părutŭ d-ţale, că ar fi fésă grea, deórece am omisŭ a te desluşi asupra »sentimentului de rassă“, adecă despre modulŭ cum ilŭ înţelegŭ eu. Erórea mea este, că ţi-am oferitŭ ocasiune, sĕ esplicĭ cuvêntulŭ „rassă“ în modulŭ cum se înţelege elŭ în sciinţele naturale. Eu nu în acestŭ înţelesŭ l'am luatŭ ci d. es. ca atuncĭ când vorbimŭ de »rassa latină« cu tóte că se scie că în venele naţiunilorŭ, pe carĭ le numimŭ rassa latină—d. es. Italianii — sângele este amestecatŭ din cela alŭ atâtorŭ rasse, încâtŭ décă l'amŭ puté descompune în picăturĭ, de sigurŭ că sângele latinŭ numai în dose homeopatice l'amŭ puté descoperĭ; póte nicĭ chiar spectroscopulŭ nu i-ar putea constata presenţa, cu tóte că e în stare sĕ reveleze până într'a 100 diluţiune. Naţiunile s'au formatŭ din elemente micste, dér în Europa ele s'au formatŭ de multŭ, şi pe o astfelŭ de formaţiune 'şi-a pusŭ apoi câte unŭ tipŭ predominantŭ séŭ micstŭ sigilulŭ sĕu, carele se 'ntinde ca unŭ firŭ roşu prin tóte procesele ei de desvoltare şi metamorfosă; acestŭ tipŭ ne determină apoi la numirea diferitelorŭ rasse, şi vorbimŭ spre pildă despre consciinţă de rassă englesă, — cu tóte că scimŭ, cŭ Englesii de jumĕtate suntŭ Sacsonĭ ér de jumĕtate Normanĭ, »besides several other ralls«, după cum se obicĭnuise a ḑice »Paddy«-ul lui Erin cu o acurateţă matematică nu tocmai escelentă.

Aşadéră eu, când vorbescŭ despre o consciinţă (sentimentŭ) de rassă cu privire la *masse* stabile (aicĭ ér am subtrasŭ), — înţelegŭ dedarea, simţulŭ instinctivŭ de alipire cătră caracterulŭ străvechiu naţionalŭ.

Ei, eu susţinŭ, că acéstă dedare a alipirei, acestŭ simţŭ instinctivŭ, cu tóte provocările d-tale la legĭ naturale, cu carĭ aducĭ obiectulŭ într'o legătură analogică, şi în butulŭ celorŭ maĭ contrare împrejurărĭ — este de ajunsŭ ca sĕ scutéscă o massă, fiă numai cu caracterŭ de naţionalitate, de uitarea limbei străbune, de desbrăcarea caracterului strămoşescŭ, — despre ce destulŭ de frapantŭ ne vorbesce esemplulŭ Ciangăilorŭ din Muntenia. Şi în sfêrşitŭ într'unŭ astfelŭ de casŭ, acesta este unŭ lucru, care aparţine luptei dintre trăinicia şi puterea de asimilare a popórelorŭ.

Valachisarea Ungurilorŭ din Ardealŭ nu e de felulŭ, acesta. Asta ar fi, ca şi când am ḑice, că prin intrigŭ negligare, prin contactŭ cu popóre străine, amŭ puté desbrăca *în massă* pe poporulŭ stabilŭ germanŭ din Germania, pe celŭ italianŭ din Italia, pe celŭ francesŭ din Francia, pe celŭ englesŭ din Anglia, de individualitatea lorŭ naţională. E imposibilŭ D-lŭ meu! Imposibilŭ! Nu avemŭ esemplu în privinţa acésta, nu numai la popóre, carĭ trecŭ *acum* prin procesulŭ formaţiunii, dér nicĭ în istoria naţiunilorŭ *deja formate.* Nicăirĭ! Nicăirĭ! Din India şi până la »Ultima Thuele«, nicăirĭ, nicăirĭ.

Aruncă-ţĭ d-ta odată privirea spre nordŭ la nefericita acea de »statuă viă« (Polonia). In istoria omenimei atâtŭ de avute în chinurĭ şi durerĭ, nu esistă o pagină mai oribilă, ca aceea, pe care stă însemnată tendinţa de russificare a naţiunei polone. Şi naţiunea acea martiră stă acolo fără nicĭ unŭ scutŭ de apĕrare, cu unŭ piciorŭ pe eşafodulŭ tiranîei, ér cu celalaltŭ pe lunecosulŭ seducerii şi a coruptiunei depravatóre, mai bine ca de unŭ veacŭ încóce. Miculŭ zidŭ scutitorŭ alŭ ei este sentimentulŭ sĕu de rassă neadurmitŭ.

Dér în acestŭ ḑidŭ s'au frântŭ şi se frângŭ tóte săgeţile tiraniei şi ale intrigelorŭ. Fiindcă instinctulŭ de conservare a limbei şi a timpului polonŭ, nu este numai o trăinicie în patria proprie, d. es. ca la Ciangăii din România. Acolo-i sentimentulŭ gloriei, a erorilorŭ comise şi a nenorocirilorŭ trecute, — acolo-i consciinţa chinurilorŭ presente şi a speranţelorŭ în viitoriu, care stau legate strînsŭ de numele de polonŭ. Alte motive lucră pe terenulŭ sentimentelorŭ, nu acele legĭ ale mechanismului fisicalŭ, la carĭ te provocĭ D-ta. Aceste lucră fără consciinţă; dincolo consciinţa de sine ilŭ scóte pe omŭ din cerculŭ chiemiei şi alŭ mechaniei. In peptulŭ „statuei vii“ consciinţa naţională este (séu după cum am numit'o eu: consciinţa de rassă) care — în butulŭ esterminării întreprinse, a amestecărei şi a desvoltărei continue — renvie din generaţiune în generaţiune cântecululŭ plinŭ de încredere în puterea vie de viaţă a Polonilorŭ: *„Jestye polscka nye zgimela docut mi zijeme.«*

Aşa este „consciinţa naţională,“ când e vorba de massa unei naţionalităţĭ, şi anume (te rogŭ sĕ fiĭ atentŭ la aceasta) în propria sa patrie, — carea a împrumutatŭ patriei propriulŭ sĕu nume, sub firma căreia a însemnatŭ istoria aceea patrie în cartea de aur a naţiunilorŭ europene şi a cărei strînsĕ alipire la limba sa străbună, la caracterulŭ sĕu strămoşescŭ, — este representanta şi garanţa unei noţiunĭ geografice de statŭ. Décă s'ar *desnaţionalisa poporulŭ maghiarŭ din Ungaria,* aceasta ar fi unŭ fenomenŭ de părăginire morală, care aparţine unei alte serii de idei ca aceea, când şvabul din Bacica, slovaculŭ din Oroshaza etc. ar deveni — fiindŭ în *Ungaria* — ungurŭ. Căcĭ asta din urmă este numai o acomodare firească, pe care póte că amŭ putea-o aduce in necs analogic cu una dintre legile principale a evoluţiunei fisice. Dér cea dintâiă are a se privi dintr'un altŭ punctŭ de vedere. Pe aceea nu mai părăginirea consciinţei naţionale o póte esplica.

Aceasta e convingerea mea, şi tocmai de' aceea consimtŭ perfectŭ cu D-ta în punctulŭ, că trebuie sĕ se lucre întru punerea într'o mişcare mai vie a sângelui maghiarŭ. (Va urma.)

SCIRILE ḐILEI.

Maiestatea Sa monarchulŭ a dăruitŭ »Kulturegyletului« ardeleanŭ din *Clușiu,* cu ocasiunea balului intocmitŭ la 1 Martie n., 100 fl, „Ellenzek« ḑice că asta e o dovadă, că tendinţa „Kulturegyletului“ nu este maghiarisarea, ci rĕspândirea culturei între locuitorii ardelenĭ. Noi ḑicemŭ, că asta e o dovadă despre réua credinţă a guvernului ungurescŭ, care informéză *falsŭ* pe Maiestatea Sa. De altmintrelea o repeţimŭ şi acum: nu ne trebue cultura Kulturegyletiştilorŭ; noi n'avemŭ nevoiă de ea.

—x—

Apelaţia d-lui advocatŭ *Rubinŭ Patiţia* din *Alba-Iulia* făcută contra condamnării sale de cătră Tabla regéscă din Murăşŭ Oşorheiu, s'a respinsŭ. Se scie, că d-lŭ Rubinŭ Patiţia fusese condamnatŭ la 6 lunĭ arestŭ de cătră tribunalulŭ din Alba-Iulia, pentru că ar fi rĕspânditŭ romanulŭ »Horea« de I P. Florantinŭ. Condamnatulŭ a apelatŭ la Tabla regéscă, unde arestulŭ i s'a schimbatŭ în amendă de 150 fl. D-lŭ Rubinŭ Patiţia a apelatŭ la Curia din Peşta, aicĭ însĕ apelaţia i fŭ respinsă.

—x—

S'a legatŭ sĕrăcia de teatrele provinciale ungurescĭ. După celŭ din Timişóra, vine celŭ din *Cincĭ-Bisericĭ.* Cu tóte colectele făcute şi ajutórele date, nu e chipŭ de mântuire. Şi „patrioţiĭ“ se mai gândescŭ şi la maghiarisare! Rĕu i-a orbitŭ Dumnedeu.

—x—

Hoţulŭ, care a furatŭ din biserica gr. cat. din *Haţegŭ* pocalulŭ de aurŭ dăruitŭ de Papa la 1700, unŭ tămâierŭ de aurŭ şi banĭ, s'a prinsŭ; pocalulŭ încă s'a găsitŭ într'unŭ birtŭ.

—x—

Din Cohalmŭ se scrie cătră „Sieb. Deutsch. Tgbltt.« că la începutulŭ acestui anŭ inspectorulŭ şcolarŭ ungurescŭ alŭ Târnavei-mari, a cerutŭ dela învĕţătorulŭ şcólei gr. or. de acolo sĕ 'i trimétă documentele de capacitate. Acum s'a ordonatŭ din partea ministerului culteiorŭ depărtarea învĕţătorului din postulŭ sĕu, sub cuvêntŭ că n'ar avea capacitatea prescrisă prin lege pentru postulŭ de învĕţătorŭ şi s'a însărcinatŭ autoritatea politică din Cohalmŭ se esecute ordinaţiunea. Se spune chiar că, sub pretextŭ că localulŭ şcólei gr. or. n'ar fi corĕspunḑĕtorŭ cu numĕrulŭ şcolarilorŭ, maioritatea acestora se vorŭ trimite în şcóla de statŭ. — Are cunoscinţă autoritatea nóstră bisericéscă superióră despre aceste persecuţiunĭ în contra scólei române din Cohalmŭ?

Têrgulŭ anualŭ ce s'a ţinutŭ în ḑilele trecute în *Mediaşŭ* n'a fostŭ nicĭ câtŭ unŭ têrgŭ de sĕptĕmână, aşa de miserabilŭ mergŭ afacerile.

—x—

„Reuniunea pentru lăţirea limbei maghiare din Vêrşeţŭ“ după cum ḑice »Egyetértés« nu póte sĕ esiste multă vreme fiindcă nu pré este sprijinită din partea Valachilorŭ şi a Sêrbilorŭ. „Destulŭ de rĕu, că agitatorii noştri nu vĕdŭ nobilulŭ scopŭ alŭ reuniunei, care numai lorŭ le póte folosi.“ — Onóre Valachilorŭ şi Sêrbilorŭ din Vêrşeţŭ! N'avemŭ nevoiă sĕ sprijinimŭ asemenea »nobile scopurĭ« nenobile şi nicĭ de folosulŭ ei n'avemŭ nevoiă. Sĕ ne slăbéscă cu dragostea maghiarisării.

—x—

Calea ferată *Deşiu-Bistriţa* se lucréză cu mare grabă. Se speră că la 1 Maiu se va preda circulaţiunei.

—x—

Comuna evangelică conf. augsb. din *Altsohl* a hotărîtŭ ca în fiecare lună odată, Dumineca, sĕ se ţină serviciu divinŭ ungurescŭ cu predică unguréscă, precum şi în fiecare Lunĭ şi Joi sĕ se ţină serviciulŭ divinŭ de diminéţă în limba unguréscă; mai departe protocólele sĕ nu se mai ţină ca până acum în limba slavă, ci esclusivŭ în cea maghiară. Se vede că atâtŭ de slabi se simtŭ „patrioţiĭ,“ încâtŭ alérgă cu limba scósă sĕ-şĭ sporéscă numĕrulŭ cu forţa.

—x—

Tinerii croaţi universitarĭ din Viena, Agramŭ şi din alte oraşe au hotărîtŭ, sĕ trécă toţĭ la religiunea ortodoxă. Ei au rugatŭ pe principele Nichita alŭ Muntenegrului, ca sĕ le fiă naşŭ la botezŭ.

—x—

O proprietară ţĕrancă din *Attendorf* lângă Fraustadt s'a arestatŭ, fiindŭ bănuită că şi-a otrăvitŭ unulŭ după altulŭ patru bărbaţĭ, după carĭ se mărităse. O comisiune judiciară anchetéză faptulŭ.

—x—

Astă séră Lunĭ *trupa germană Remay* va juca „Therese Krones“ de Carol Haffner, în beneficiulŭ actriţei Natalia Haffner.

Academia Română.

Raportulŭ secretarului generalŭ
asupra lucrărilorŭ Academiei Române în decursulŭ anului 1885—1886.

(Urmare.)

III. *Publicaţiunile Hurmuzaki.* Din raportulŭ, pe care am avutŭ onóre a vi-lŭ presenta la deschiderea sesiunii generale trecute, aţĭ vĕḑutŭ întinderea ce s'a datŭ cercetărilorŭ şi tipăririlorŭ de documente istorice, carĭ completéză colecţiunea adunată de nemuritorulŭ nostru Eudoxiu Hurmuzaki. In decursulŭ anului încetatŭ aceste lucrărĭ au făcutŭ nóuĕ progrese şi s'au deschisŭ nóuĕ isvóre de cercetărĭ. Starea acestei publicaţiunĭ istorice, pe care o putemŭ numi astă-ḑĭ monumentală, este următórea în momentulŭ de faţă:

1. Din seria Documentelorŭ privitóre la istoria Românilorŭ, s'a terminatŭ de tipăritŭ în decursulŭ anului volumulŭ V partea I, care era de abia începutŭ la adunarea generală trecută. In acestŭ volumŭ, de XXII şi 547 pagine, se cuprindŭ documentele adunate de Hurmuzaki pentru anii 1650—1699.

2. După terminarea părţeĭ I a volumului V s'a începutŭ tipărirea părţeĭ a II-a a aceluiaşŭ volumŭ, având a cuprinde documente adunate din Archivulŭ Statului şi din Biblioteca San-Marco dela Veneţia, precum şi din diferite archive şi bibliotecĭ dela Roma. Din acéstă parte s'a tipăritu până acum 386 documente în 31 cóle (pagine 248). La sfârşitulŭ părţiĭ a II-a a volumului, se va tipări unŭ indice generalŭ alfabeticŭ asupra cuprinsului documentelorŭ din amêndouĕ părţile luĭ.

3. Din fragmente zur Geschichte der Rumänen s'a terminatŭ de tipăritŭ şi s'a publicatŭ volumulŭ IV. S'a tipăritŭ apoi întregŭ volumulŭ V, care nu mai aştéptă pentru a eşi la lumină de câtŭ indicele alfabeticŭ.

4. Colecţiunea de documente adunate sub îngrijirea D-lui colegŭ A. Odobescu din Archivele Ministeriului de externe din Paris s'a terminatŭ de tipăritŭ. Ea a fostŭ precedată şi completată prin colecţiunea de documente adunate şi extrase de D-lŭ Gr. G. Tocilescu, pentru secululŭ XVI şi o parte din alŭ XVII, din diferite publicaţiunĭ franceze, precum şi din Biblioteca Naţională dela Paris. Acestŭ materialŭ a fostŭ împărţitŭ în douĕ părţĭ, carĭ formézĕ douĕ marĭ volume: Iiu cuprinḑêndŭ anii 1518—1780 de 135 cóle (pagine LXXII şi 1003), alŭ IIlea cuprinḑêndŭ anii 1781—1514, de 101 cóle (pagine XLVIII şi 756). Pentru documentele cuprinse în aceste 2 volume, în numĕrŭ de 2402, este în lucrare unŭ indice generalŭ şi completŭ alfabeticŭ, care se va tipări în decursulŭ anului viitorŭ. Tabloulŭ următorŭ arată

starea actuală a tuturorŭ documentelorŭ tipărite in acéstă colecţiune până acum:

Volumulŭ.	Anii.	Documente	Adunate de Hurmuzaki.	Adause de Academie.
III	1576—1599.	443	341	102
IV p. 1.	1600—1649.	629	629	—
IV p. 2.	1576—1650.	732	—	732
V p. 1.	1650—1699	362	362	—
V p. 2.	1650—1699.	386	—	386
VI	1700—1750.	355	355	—
VII	1750—1818.	308	308	—
Suplem. I.	1518—1780.	1414	—	1414
„ II.	1781—1814.	988	—	988
		5617	1995	3622

5. In anulŭ trecutŭ am avutŭ onóre a vě arăta modulŭ, în care Comisiunea publicaţiunilorŭ Hurmuzaki, a hotărîtŭ la 1 Iulie 1884, sě se completeze colecţiunea cu documentele secolilorŭ XIII, XIV şi o parte din XV, carĭ suntŭ a se aduna din diferitele publicaţiunĭ anterióre făcute mai cu sémă de străinĭ. Am arĕtatŭ atuncĭ, că cu acéstă lucrare Comisiunea a însărcinatŭ pe D-lŭ membru corespondentŭ alŭ Academiei Nicolae Densuşianu. In decursulŭ anului încetatŭ D-sa a continuatŭ fără întrerupere cercetările spre acestŭ scopŭ. D-sa a estrasŭ până acum 1400 documente privitóre la Românĭ, începêndŭ cu anulŭ 1200, din ḑece marĭ publicaţiunĭ, şi anume din:

Fejer, Codex diplomaticus Hungariae, 41 vol. 8°—. Theiner, Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae gentiumque finitinarum historiam illustrantia vol. I, II. — Theiner, Vetera monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia. Vol. I, II. — Theiner, Vetera monumenta historica Hungariam Sacram illustrantia. Vol. I, II. — Codex diplomaticus Comitum Károlyi. I. — Ljubic, Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. I, II, III, IV. — Ant. Szeredai, Notitia »veteris et novi capituli ecclesiae Albensis Transilvaniae. — Kemeni Notitia historico-diplomatica Archivi... Capituli Albensis. — Fr. Pesty, A Szörenyi Bánság. Vol. III. — Kurz, Magazin für Geschichte Siebenbürgens. Vol. I, II. — Engel, Geschichte der Moldau und Walachey. — Századok, 1882.

Cuprinsulŭ tuturorŭ documentelorŭ alese spre a fi reproduse a fostŭ resumatŭ în scurtŭ şi rəsumatele au fostŭ aşeḑate în ordine cronologică. însemnându-se la fiecare publicaţiunea în care documentulŭ se află tipăritŭ.

In anulŭ trecutŭ am avutŭ onóre a vě comunica că prin mijlocirea rĕposatului Obedenaru s'au colaţionatŭ până acum aprópe tóte documentele privitóre la istoria nóstră, carĭ au fostŭ publicate de Theiner din archivulŭ Vaticanului. Lucrarea acésta se continuă şi greşelile constatate se vorŭ avé în vedere la retipărirea documentelorŭ în colecţiunea nóstră.

O deosebită dificultate presintă însĕ numele proprii mai cu sémă cele topografice. De aceea pe lângă colaţionarea lorŭ s'au luatŭ mĕsurĭ a se decalca esactŭ după originale şi a se reproduce în facsimile litografice, pentru ca istoricii sě aibă sub ochĭ aceste facsimile când ar fi vre-o îndoiélă asupra cetirii vre unui nume. Lucrarea acésta, începută asemenea prin mijlocirea rĕposatului Obedenaru, se continuă şi sperămŭ că peste puţinŭ timpŭ aceste facsimile, dispuse pe trei tabele, vorŭ fi gata şi ni se vorŭ trimite.

La amêndouĕ aceste lucrărĭ, pentru carĭ se cerŭ solide cunoscinţe paleografice, suntemŭ ajutaţĭ de persóne fórte competente dela Roma.

(Va urma.)

O esecutare la mórte.

(Fine.)

De pe valea Bistriţei, 6 Martie 1886.

(Retipărirea e oprită!)

Condamnatulŭ a mai pusŭ întrebare celorŭ presenţĭ, că pentru ce au făcutŭ ómenii biserica în satŭ şi n'au făcut'o de lăturĭ de satŭ. Preotulŭ îi rĕspunse, pentru aceea, căcĭ n'au putută *face satulŭ în biserică*. La acésta condamnatulŭ a rîsŭ. A mai întrebatŭ, că ce stă în biserică cu capulŭ în josŭ. Nimenĭ n'a putută sci, până ce în urmă spuse elŭ, că *ţcuiele din potcóvele cismelorŭ*. Şi a datŭ gâciturĭ de acestea o mulţime... Toţĭ admirau spiritulŭ lui şi toţĭ admirau nepăsarea lui de mórte.

Era la órele 11 din nópte când preotulŭ a începutŭ a-i ceti din evangelia — în care timpŭ condamnatulŭ a ascultatŭ cu cea mai mare paciinţă şi linişte. După ce i s'a cetitŭ evanghelia sergentulŭ închisorii, ce era acolea, i-a recomĕndatŭ sě se culce, dér elŭ n'a vrutŭ; a ḑisŭ că: Cum aşŭ puté dormĭ eu când mě aflu între ómenĭ de petrecere ca d-lorŭ«

Era la órele 12 din nópte când delicventulŭ T. Moldovanu a luatŭ şi a mâncatŭ friptură, cocăturĭ, castraveţĭ şi a beutŭ unŭ paharŭ de vinarsŭ. Elŭ a mâncatŭ cu tótă liniştea ca şi unŭ omŭ în starea cea mai normală sufletéscă şi s'a săturatŭ cum se cade. Apoi a mai fumatŭ, a mai beutŭ vinŭ, şi a mai povestitŭ multe de tóte cu o faţă senină şi neschimbată. In urmă preotulŭ a fostŭ rugatŭ sě cânte »Ciobanulŭ«. Elŭ a şi cântatŭ acestŭ cântecŭ, in decursulŭ căruia T. Moldovanu se uita »lungŭ« la preotŭ şi cu mare sete.

Când preotulŭ şĭ-a finitŭ cântecŭlŭ era la $1^1/_2$ óre din nópte. La acestŭ timpŭ a începutŭ delicventulŭ érăşĭ a cânta Elŭ a cântatŭ o baladă lungă şi frumósă şi a cântatŭ timpŭ de o óră în continuu. La acéstă baladă, pre care nu o putemŭ însemna aci, a adausŭ şi altele, adecă:

Sĕracĭ cântecele mele
Că dragĭ mĭ-au fostŭ mie elo;
Dragŭ mi-o fostŭ a le mai ḑice,
Astăḑĭ începŭ a le plânge.... Şi érăşĭ

Supĕratŭ sunt şi n'am rĕndŭ
Mě leagănŭ ca frunḑa-'n vĕntŭ,
Supĕratŭ sunt şi n'am modru
Mě leagănŭ ca frunḑa 'n codru. etc... Şi apoi:

Mulţumescŭ la măicuţa,
Că mi-o făcutŭ guriţa
De mě stêmpĕrŭ cu dênsa; — şi érăşĭ:

Năcazulŭ, care-lŭ tragŭ eu,
Nu mi-e datŭ de Dumneḑeu
Că-i făcutŭ de capulŭ meu... — Şi érăşĭ:

Pe cine-ai Dómne de-a bate,
Nu-lŭ bate cu alte fapte
Fără cu strĕinătate,
C'apoi elŭ singurŭ se bate.
Nu-lŭ bate cu alte rele
Făr' cu a mele greşele.

Cum ḑisesemŭ a cântatŭ timpŭ de o óră neîntreruptŭ; dér a cântatŭ cu atâta farmecŭ şi aşa de doinicŭ, încâtŭ ţi se rupea inima de compătimire pentru elŭ, neferícitul şi născutul în óră fără noroc şi în césul cel blăstămat. Aşadér cântarea luiţ inŭ dela $1^1/_2$—$2^1/_2$. Apoi cetì în »Epistoliă« până la 3 óre. Când fù la trei óre a fostŭ poftitŭ de preotŭ şi de sergentŭ ca sě se culce. Dér elŭ a rĕspunsŭ: »Lăsaţi mě, nu mě îndemnaţĭ sě mě culcŭ, că voiu dormi eu de mâne diminéţă destulŭ şi până-i lumea!« Acestŭ rĕspunsŭ l'a accentuatŭ cu cea mai mare linişte.

E de însemnatŭ că rolulŭ principalŭ alŭ preotului a fostŭ ca în continuu prin vorbele şi disertaţiunile sale orale, sě ţină ocupată mintea delicventului în direcţiune favorabilă şi nicĭ decum sě nu lase ca mintea nefericitului sě fiă preocupată de tragica scenă, ce avé sě urmeze la 8 óre diminéţa. Decĭ la 3 óre vĕḑêndŭ preotulŭ, că condamnatulŭ e pornitŭ sě pună pe gândurĭ — numai decâtŭ începe a-i vorbi mai ântâiu despre cele lumescĭ şi de aci pe neobservate trece la cele ceresci şi supranaturale.

In astă posiţiune i-a ţinutŭ meditaţiunĭ, în carĭ cu colorĭ viue i-a descrisŭ paradisulŭ, adecă raiulŭ; fericirea şi bucuria raiului, frumseţea raiului, i-a spusŭ că in raiu şéde Dumneḑeu, Maica Pré curată, Ângerii şi toţĭ drepţii. I-a spusŭ că de ar sci omulŭ câtŭ de frumosŭ e raiulŭ n'ar mai vrea unŭ minutŭ sě trăiéscă; şi de ar sci omulŭ ce bunŭ şi frumosŭ e Dumneḑeu, şi-ar roga mórtea numai şi numai sě-lŭ pótă vedé precum şĭ-a rugat'o şi unŭ săntŭ alŭ bisericei în vremile de demultŭ. In urmă i-a arĕtatŭ că raiulŭ póte sě-lŭ dobêndéscă încă chiar şi pĕcătosulŭ numai sě se întorcă la Dumneḑeu cu adevĕrată căinţă de faptulŭ sĕu, cu inima curată şi cu lacrimĭ în ochĭ. I-a cetitŭ ḑisa lui Christosŭ: »Aminŭ, Aminŭ ḑicŭ vouĕ, celŭ ce bé sângele meu şi mănâncă trupulŭ meu are viéţa vecilorŭ!« cu care ocasiune i-a ţinutŭ o meditaţiune despre ss. cuminecătură şi mărturisire. Aceste meditaţiunĭ pie au durată cam $^3/_4$ óre. In totŭ timpulŭ éstorŭ meditaţiunĭ condamnatulŭ a arĕtatŭ cea mai mare încredere în Dumneḑeu şi speranţă şi iubire démnă de celŭ mai bunŭ şi fidelŭ credinciosŭ. O vorbă în tótă nóptea n'a eşitŭ din gura lui în contra sorţii sale şi în contra celo ŭ sânte. O vorbă nu a scosŭ din gura sa prin care se arete că i-e frică de mórte. Şi odată n'a vorbitŭ în tótă nóptea despre sórtea şi păţania sa, ci totŭ altfelŭ de lucrurĭ. O tăria de inimă rară pentru unŭ condamnatŭ la mórte. Toţĭ se mirau de elŭ.

La órele 4 a mâncatŭ cocăturĭ, castravete şi carne, a beutŭ vinŭ şi a fumatŭ cu tótă liniştea. Apoi luândŭ preotulŭ visulŭ şi epistolia, ce erau proprietatea nefericitului, a începutŭ sě-i citéscă cam $^1/_4$ óră. I-a mai citatŭ apoi acestea cărţĭ şi o altă persónă şi în urmă érăşĭ îi cetì preotulŭ, carele apoi i-a datŭ lui condamnatului sě citéscă. Elŭ ceti încă $^1/_4$ óră.

Erau órele 5 dupa meḑulŭ nopţii, când pázitorii închisorii făceu pregătirile pentru efeptuirea tragicului actŭ alŭ justiţiei la 8 óre diminéţa, astupândŭ cu pânză ferestrile celorlalţĭ captivĭ, ca sě nu vĕdă mórtea nefericitului Tóderŭ!...

Era la 6 óre diminéţa;... Timpulŭ perḑarei era aprópe şi Tóderŭ nicĭ că vré sě scie. La órele acestea venì şi d-lŭ protopopŭ, Al. Silaşi, care cu o voce părinţéscă i-a ţinutŭ cele mai frumóse meditaţiunĭ spirituale şi i-a datŭ curagiu sě supórte ora ce se apropia. După acésta preotulŭ S. P. Simonŭ îi cetì „Paraclisulŭ«, care fù ascultatŭ cu credinţă şi cu mare pietate de nefericitulŭ şi săraculŭ Tóderŭ.

Era la 7 şi jumĕtate, ora perḑării aprópe! Acum din nou preotulŭ S. P. Simonŭ îi ţinŭ meditaţiunĭ despre nimernicia lumei acesteia, despre greutăţile, năcazurile şi nefericirile ce vinŭ preste bieţii muritorĭ. In urmă preotulŭ ḑise: »Acum aşŭ vré sě morŭ şi eu — că m'am săturatŭ de acésta lume urîtă, de acéstă lume, ce e mai urîtă ca temniţa, dér destulŭ de necăjitŭ sunt că blăstămata de mórte nu vine! De trei orĭ fericitŭ acela, ce móre de tinerŭ, căcĭ acela e ca robulŭ ce ese mai de grabă din temniţă.« La acestea Tóderŭ era fórte emoţionatŭ, deşi n'arăta frică de mórte, cu tóte că miliţia şi comisiunile erau aci.

Era 8 óre, când preotulŭ i vorbia mai cu zelŭ — şi étă că veghiătorulŭ temniţei apare şi poftesce afară pe condamnatŭ. Atuncĭ d-lŭ Al. Silaşi strigândŭ: „Nu te teme, ai credinţă!" ér preotulŭ S. P. Simonŭ: „Vino cu noi!... cu preotulŭ te-ai botezatŭ cu preotulŭ vino şi la mórte." Şi aşa în mijloculŭ preoţilorŭ, carĭ avéu crucĭ în mână a pornitŭ la loculŭ de perḑare, unde totŭ în mijloculŭ lorŭ şĭ-a auḑitŭ sentinţa mai ântêiu în limba maghiară apoi în cea română, cetită de d-lŭ Vĕrticŭ jude la tribunalulŭ r. u. din Bistriţă. După cetirea sentinţei a urmatŭ esecutarea.

Tóderŭ Moldovanŭ până în ultimele momente nicĭ o vorbă n'a scăpatŭ prin care sě arate frică de mortei Credinţa nu şĭ-a perdut'o.

Dumneḑeu sě-lŭ erte!

Corespondintele.

Făgăraşŭ, 26 Martie 1886.

In favorulŭ scólelorŭ române de aicĭ au mai contribuitŭ — cu ocasiunea petrecerei arangiate la 3 Martie a. c. — Ilustritatea Sa d-lŭ Mihailŭ de Horvath, comite supremŭ, cu 2 fl.; Rds. d-nŭ Alexandru Micu, vicarŭ for. gr. cat., 1 fl.; d-lŭ Daniilŭ Grămoiu, vice-comite, 1 fl. şi d-nulŭ Ioanŭ Cepeşiu, proprietarŭ, 1 fl. Pentru aceste oferte marinimóse li se esprimă numiţilorŭ domnĭ şi pe acéstă cale cele mai respectuóse mulţămite!

Prin urmare au incursŭ cu totulŭ 172 fl 80 cr.; s'au spesatŭ 66 fl. 50 cr.; rĕmâne venitŭ curatŭ: 106 fl. 30 cr. Din aceştia s'au cumpăratŭ de 12 fl. 80 cr. opincĭ şi panlice pentru căluşierĭ, în favórea societăţei de diletanţĭ „Progresulŭ« ér restulŭ de 93 fl. 50 cr. s'a împărţitŭ în douĕ părţĭ egale de câte 46 fl. 75 cr. între scóla gr. or. şi cea gr. cat.

Pentru comitetulŭ arangiatorŭ.

Ioanŭ Turcu, preşedinte. *Stefanŭ Necşia*, secretarŭ.

Telegramă part. a „Gaz Trans."

Orşova, 28 Martie. — Cei doi osêndiţĭ la mórte, carĭ avéu sě fiă esecutaţĭ prin înpuşcare la 2 Martie v. lângă Zăicerĭ, în Serbia, despre carĭ vi se comunicase, au fostŭ graţiaţĭ, schimbându-li-se pedépsa în cincĭ anĭ robiă.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

LONDRA, 29 Martie. — Dimisiunea miniştrilorŭ Chamberlain şi Trevelyan s'a primitŭ şi în loculŭ lorŭ au fostŭ chemaţĭ în cabinetŭ Stansfeld şi Dalhousie.

BUCURESCĬ, 29 Martie. — Scirea lui „Pester Lloyd": Ambasadorulŭ românŭ din Viena, Mavrogheni, a fostŭ oficialŭ însărcinatŭ sě începă tractărĭ cu privire la reînoirea tractatului comercialŭ între Austro-Ungaria şi România.

CHARLEROI, 29 Martie. — Mişcarea lucrătorilorŭ este în crescere. In oraşele Lonvier, Roux, Châtenineau, Farciannes au fostŭ încăerărĭ cu greviştii. Comandantulŭ militarŭ a publicatŭ o proclamaţiune anunţândŭ, că va procede câtŭ se póte de strictŭ în contra turburărilorŭ liniştei.

BIBLIOGRAFIĂ.

Prin decisiunea *Academiei Române* s'a redusŭ la *25 lei* (dela 40 lei) preţulŭ unui volumŭ din *Documente privitóre la Istoria Românilorŭ culese de Eudoxiu de Hurmuzaki.*

S'au publicatŭ până acuma următórele optŭ volume: Vol. III. (1576—1599), vol. IV. part. I. (1600—1649), vol. IV. part. II. 1576—1650), vol. V. part. I. (1650—1699), vol. VI. 1700—1750), vol. VII. (1750—1818); Suplement I. (1518—1780), II (1781—1815). —

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Martie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	103.40
Rentă de hârtiă 5%	95.10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	153.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	101.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114.50
Bonurĭ rurale ungare	104 80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 80
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124 25
Renta de hărtiă austriacă	85.25
Renta de arg. austr.	85.40
Renta de aurŭ austr.	114 40
Losurile din 1860	139 —
Acțiunile băncei austro-ungare	875 —
Act. băncei de creditŭ ung.	305.50
Act. băncei de creditŭ austr.	299 50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	999.—
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.65
Londra 10 Livres sterlinge	125.80

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 12 Martie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	93 —	94—
Renta rom. amort. (5%)	96¼	97—
» convert. (6%)	88¾	89½
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	102¼	103—
» „ „ (5%)	86½	87—
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	92½	93½
» » » (5%)	83—	83¼
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 ¾	14—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00—	2.01

Cursulu pieței Brașovu

din 25 Martie st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.67	Vênd.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10—
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.30
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS."

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecăreĭ lunĭ, mai ușorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se și posta ultimă.

PREȚULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ șése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România și străinătate.

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ șése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
	—	—	1.09	—
Timișŭ	—	—	1.40	—
Brașovŭ	—	—	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Hașfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighișóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediașŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	—	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	—	7.43	—
Aiudŭ	2.55	—	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	—	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	—	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu	5.56	—	12.59	—
	6.08	—	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	—	—	11.04
Ciucia	8.28	—	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	—	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	—	—	4.03
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	12.59	—
Szolnok	2.58	—	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	—	10.05	10.30
Viena	6.35	—	10.50	—
	3.00	—	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	—	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	—	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	—	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	—	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezŏ-Telegd	—	—	10.28	2.34	—
Rév	—	—	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	—	1.31	4.26	—
Huiedin	—	—	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu	—	—	5.05	6.43	—
	12.05	—	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	—	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	—	—	9.31	—
	3.32	—	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	—	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	—	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mic	7.00	—	—	12.36	—
Mediașŭ	[illegible]	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigișóra	—	—	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Brașovŭ	—	—	—	7.14	1.09
	—	—	—	—	1.50
Timișŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4.53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6 19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10.10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3.10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9.33	5 28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11.37	7.35
Hațegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ.